

بررسی تله‌های تستی امتحانات

موشکافی خط‌به‌خط کتاب

خلاصه و نکات مهم

آپدیت مرداد ۱۴۰۵

اقتصاد تعلیم و تربیت (اقتصاد آموزش و پرورش)

ناشر: انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان (مصطفی عمادزاده)

منبع اصلی دانشجویان: دانشگاه پیام نور با کد درسی ۱۲۱۱۶۷۰ و سایر دانشگاه‌ها

مناسب برای رشته‌های //

علوم تربیتی گرایش مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی
و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

نویسنده جزوه //

تیم تالیف بژیک

نوع فایل //

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

کیفیت //

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۴

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۳۶

صفحه مفید

فصل اول: مروری بر اهمیت آموزش در ادبیات اقتصادی

مقدمه

- ✓ پیش از دهه ۱۹۵۰، اقتصاددانان صرفاً بر نیروی کار، سرمایه، زمین و منابع طبیعی تمرکز داشته و از مفهوم «سرمایه انسانی» غفلت می‌کردند.
- ✓ در تفکر سنتی، نیروی کار متجانس فرض می‌شد و تفاوتی میان توانایی‌های افراد قائل نبودند، اما پس از دهه ۱۹۵۰ تغییرات کیفی نیروی کار ناشی از آموزش مطرح شد.

دیدگاه‌های اقتصاددانان کلاسیک درباره اهمیت اقتصادی آموزش

آدام اسمیت

- ✓ معتبرترین اقتصاددان کلاسیک است که آموزش افراد را نوعی سرمایه‌گذاری دانسته که توانمندی و قدرت تولید را افزایش داده و درآمدهای بالاتری را برای فرد و جامعه به همراه دارد.

✓ **اسمیت بر این باور است که چون استعدادهای افراد در حقیقت نوعی «ثروت ملی» به حساب می‌آید، جامعه با سرمایه‌گذاری‌های آموزشی می‌تواند ضمن احیاء ثروت‌های طبیعی، مهارت‌ها را به مثابه ابزار سرمایه‌ای برای ارتقاء بهره‌وری به کار گیرد.**

- ✓ پیامدهای تقسیم کار و تخصص از دیدگاه اسمیت:

- ✓ نیروی کار متخصص با کارایی بیشتر در تولید مشارکت می‌کند.
- ✓ تحصیلات بالاتر موجب کاهش هزینه‌های تولید و افزایش بازده مثبت اقتصادی می‌شود.
- ✓ الزامات ساختاری آموزش از نگاه اسمیت:
- ✓ ایجاد رقابت آزاد میان مدارس و دانشگاه‌ها برای پیشرفت علمی ضروری است و انحصار دولت موجب کاهش کیفیت می‌شود.
- ✓ درآمدهای یکسان و ثابت برای معلمان، انگیزه و خلاقیت را از بین می‌برد؛ لذا دستمزد باید با میزان کار و تلاش مرتبط باشد.
- ✓ آموزش عمومی اجباری برای کودکان فقیر با هزینه دولتی الزامی است تا از فساد و انحطاط جامعه جلوگیری شود.

✓ **دقت کنید:** اسمیت معتقد بود هزینه مدارس نباید کاملاً از بودجه عمومی تأمین شود و طبقه ثروتمند باید هزینه آموزش کودکان خود را شخصاً پرداخت کنند؛ همچنین انتخاب معلمان باید با دقت فراوان و ⚠️ حقوق مکفی همراه باشد.

دیوید ریکاردو و رابرت مالتوس

- ✓ ریکاردو توسعه اقتصادی را تنها از طریق تقلیل جمعیت یا افزایش سرمایه امکان پذیر می دانست.
- ✓ مالتوس با تایید ریکاردو، آموزش را ابزار مؤثری برای کاهش رشد موالید و تقویت حزم و دوراندیشی جهت دستیابی به آزادی و دموکراسی معرفی کرد.

استوارت میل

- ✓ آموزش را عامل تقویت قدرت آینده نگیری و تهذیب فردی می دانست که به تحول کارگران و افزایش قدرت تولید منجر می شود.
- ✓ هدف اساسی آموزش از دیدگاه وی این است که مردم بتوانند آگاهانه قضاوت کرده و برای آینده فرزندان خود تصمیمات درستی بگیرند.
- ✓ توصیه کرد آموزش ابتدایی برای همه کودکان اجباری شود و آموزش متوسطه برای جوانان مستعد از طریق مالیات و کمک های عام المنفعه تأمین گردد.

دیدگاه های اقتصاددانان نئوکلاسیک درباره اهمیت اقتصادی آموزش

فن تیونن

- ✓ انسان ها و کفایت های آنان را دارای ارزش اقتصادی می دانست و دولت ها را به دلیل اهمیت دادن بیشتر به ماشین آلات جنگی نسبت به تلفات انسانی نقد می کرد.
- ✓ استدلال کرد ملتی که افراد تحصیل کرده بیشتری دارد، می تواند با مقدار معینی کالا و مواد اولیه، محصول بیشتری نسبت به ملت فاقد تخصص تولید کند.

آلفرد مارشال

- ✓ با وجود محدودیت های اندازه گیری دقیق و سنجش بازدهی سرمایه گذاری آموزشی در بازار، بیش از اسلاف خود به اهمیت اقتصادی آن تأکید داشت.

از دیدگاه مارشال، آموزش و پرورش نوعی «سرمایه گذاری ملی» تلقی می گردد که قادر است تحولات اساسی در مردم ایجاد کند و دولت و والدین باید در تأمین هزینه های آن مشارکت نمایند.

- ✓ کارگران پیش از آموزش های تخصصی، نیازمند آموزش های عمومی هستند تا افرادی فهمیده، منعطف و با کیفیت زندگی بالاتر تربیت شوند.
- ✓ کشف نوابغ و استعدادها از طریق آموزش برای هدایت صنایع کشور حیاتی است و بازده غیرمستقیم آن عموماً از بازده مستقیم افزون تر است.

نکته مهم: مارشال آموزش مادران را ارزشمندترین سرمایه گذاری می دانست، زیرا محیط خانواده و کانون گرم آن پایه ای اساسی در تربیت و رشد جسمی، روحی و انضباطی کودکان قبل از دبستان است.

جی. آر. والش

- ✓ در سال‌های قبل از جنگ جهانی دوم، هزینه‌های آموزش‌های تخصصی را معادل سرمایه‌گذاری‌های مادی و با انگیزه کسب سود محاسبه کرد.
- ✓ مفهوم هزینه‌های فرصتی در آموزش:
- ✓ دانشجویان با ورود به دانشگاه، به دلیل عدم اشتغال، فرصت‌های کسب درآمد را از دست می‌دهند که به آن «هزینه‌های از دست رفته» می‌گویند.
- ✓ برای سنجش بازده اقتصادی، این هزینه‌های فرصتی باید به مجموع هزینه‌های پولی (شهریه، کتاب، رفت‌وآمد) افزوده شود.
- ✓ اگر بازده آموزش کمتر از سرمایه‌گذاری‌های غیرآموزشی باشد، حجم سرمایه‌گذاری در آموزش کاهش می‌یابد.
- ✓ نتیجه گرفت که توانایی‌های آموزشی جوانان بخشی از ثروت ملل است و سرمایه‌های انسانی و فیزیکی مکمل یکدیگر در ایجاد بازده اقتصادی فزاینده هستند.

دیدگاه‌های اقتصاددانان معاصر درباره اهمیت اقتصادی آموزش

سیمون کوزنتس

- ✓ **دقت کنید:** کوزنتس مفهوم سنتی «سرمایه» که تنها به کالاهای فیزیکی محدود می‌شد را ناقص دانست و تأکید کرد که سنجش رشد اقتصادی صرفاً بر اساس سرمایه‌های فیزیکی گمراه‌کننده است.

- ✓ معیار «تولید ناخالص ملی» را به دلیل نادیده گرفتن سرمایه‌گذاری در انسان (بهداشت و آموزش) در مقابل تأسیسات فیزیکی، دارای نارسایی‌های عمده ارزیابی کرد.
- ✓ تأکید داشت کلیه هزینه‌های پولی و غیرفرصتی جامعه در تحصیلات جوانان باید در حساب‌های ملی به عنوان عامل افزایش ظرفیت و قدرت تولید منعکس گردد.

تئودور شولتز

- ✓ پدر «نظریه سرمایه انسانی» شناخته می‌شود که این نظریه را مجدداً در سال ۱۹۶۱ مطرح کرده و آموزش را جزء لاینفک سرمایه و مکمل نوع مادی آن برشمرد.
- ✓ توانایی‌های اکتسابی انسان‌ها را مهم‌ترین منبع رشد بهره‌وری دانسته و اصرار داشت که نیروی کار، برخلاف نظر کلاسیک‌ها، عاملی همگن و متجانس نیست.

- ✓ **شولتز نیروی کار را «سرمایه‌دار» می‌نامد، زیرا دانش و مهارت در آنان تبلور یافته و جوامعی که در این باب سرمایه‌گذاری معتناهی کرده‌اند، بر کشورهایی که صرفاً منابع طبیعی متمرکز دارند، برتری یافته‌اند.**

- ✓ اثرات آموزش از نگاه شولتز به دو دسته تقسیم می‌شود: